

جمهوری اسلامی ایران

Islamic Republic of Iran

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ایران - ایزو

۱۴۰۵۰

چاپ اول

ISIRI-ISO

14050

1st.edition

مدیریت زیست محیطی - واژه نامه

Environmental management –Vocabulary

« بسمه تعالی »

آشنایی با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب قانون، تنها مرجع رسمی کشور است که عهده دار وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) میباشد.

تدوین استاندارد در رشته های مختلف توسط کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان مؤسسه، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط با موضوع صورت میگیرد. سعی بر این است که استانداردهای ملی، در جهت مطلوبیت ها و مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فنی و فن آوری حاصل از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع شامل: تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، بازرگانان، مراکز علمی و تخصصی و نهادها و سازمانهای دولتی باشد. پیش نویس استانداردهای ملی جهت نظرخواهی برای مراجع ذینفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال میشود و پس از دریافت نظرات و پیشنهادات در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که توسط مؤسسات و سازمانهای علاقمند و ذیصلاح و با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می شود نیز پس از طرح و بررسی در کمیته ملی مربوط و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی چاپ و منتشر می گردد. بدین ترتیب استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد مندرج در استاندارد ملی شماره (۵) تدوین و در کمیته ملی مربوط که توسط مؤسسه تشکیل میگردد به تصویب رسیده باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد میباشد که در تدوین استانداردهای ملی ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندیهای خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی استفاده می نماید.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون به منظور حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردها را با تصویب شورای عالی استاندارد اجباری نماید. مؤسسه می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آنرا اجباری نماید.

همچنین بمنظور اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمانها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و گواهی کنندگان سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاهها و کالیبره کنندگان وسایل سنجش، مؤسسه استاندارد اینگونه سازمانها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران مورد ارزیابی قرار داده و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آنها اعطا نموده و بر عملکرد آنها نظارت می نماید. ترویج سیستم بین المللی یکاها، کالیبراسیون وسایل سنجش تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی از دیگر وظایف این مؤسسه می باشد.

نشانی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران : کرج - شهر صنعتی، صندوق پستی ۳۱۵۸۵-۱۶۳

دفتر مرکزی : تهران - ضلع جنوبی میدان ونک - صندوق پستی : ۱۴۱۵۵-۶۱۳۹

تلفن مؤسسه در کرج: ۰۲۶۱-۲۸۰۶۰۳۱-۸

تلفن مؤسسه در تهران: ۰۲۱-۸۸۷۹۴۶۱-۵

دورنگار: کرج ۰۲۶۱-۲۸۰۸۱۱۴ - تهران ۰۲۱-۸۸۸۷۰۸۰-۸۸۸۷۱۰۳

بخش فروش - تلفن: ۰۲۶۱-۲۸۰۷۰۴۵ دورنگار: ۰۲۶۱-۲۸۰۷۰۴۵

پیام نگار: Standard @ isiri.or.ir

بهاء: ۲۶۲۵ ریال

 Headquarters :Institute Of Standards And Industrial Research Of IRAN

P.O.Box: 31585-163 Karaj – IRAN

 Tel.(Karaj): 0098 (261) 2806031-8

 Fax.(Karaj): 0098 (261) 2808114

Central Office : Southern corner of Vanak square , Tehran

P.O.Box: 14155-6139 Tehran - IRAN

 Tel.(Tehran): 0098(21)8879461-5

 Fax.(Tehran): 0098 (21) 8887080,8887103

 Email: Standard @ isiri.or.ir

 Price: 2625”RLS

کمیسیون استاندارد « مدیریت زیست محیطی – واژه نامه »

رئیس

کریم پور، یونس
(دکترای اکولوژی)

سمت یا نمایندگی

دانشگاه ارومیه

اعضاء

جاویدی، شهرزاد
(فوق لیسانس زبانشناسی)

دانشگاه ارومیه

خیری، محمد تقی
(لیسانس مهندسی کشاورزی)

اداره کل استاندارد آذربایجان غربی

رفعت نژاد، محمد حسین
(مهندس کشاورزی)

اداره کل استاندارد آذربایجان غربی

ساعتلو، سید جعفر
(مهندس شیمی)

سازمان حفاظت محیط زیست

سعد آبادی، لیلا
(کارشناس محیط انسانی)

سازمان حفاظت محیط زیست

کستوانی، سعیده
(لیسانس مدیریت)

شرکت مهندسی بهبود کیفیت

مصطفی پورشاد، مهدیه
(مهندس صنایع)

جمعیت مبارزه با آلودگی محیط زیست

دبیر

فیروز، فرزانه
(مهندس کشاورزی)

اداره کل استاندارد آذربایجان غربی

اعضای شرکت کننده در سی و سومین اجلاس کمیته ملی مدیریت کیفیت

مورخ ۱۳۸۵/۳/۲۹

<u>رئیس</u>	<u>نماینده</u>
مشیرنیا، امید (فوق لیسانس)	مشاور
<u>اعضاء</u>	
اسدی، جهانگیر (دکتر)	کارشناس مسئول هماهنگی تدوین
اسکافی، فرزین (فوق لیسانس)	کارشناس مسئول محیط زیست
بطی، فرید (کارشناس)	کارشناس مسئول موسسه استاندارد
جوادی، زهره (فوق لیسانس)	عضو هیئت علمی
کلانتر معتمد، سید محمد مسین (فوق لیسانس)	نماینده رئیس موسسه
کریم پور، یونس (دکتر)	عضو هیئت علمی
فیروز، فرید (لیسانس)	کارشناس موسسه استاندارد
فیض بخش، فاطمه (لیسانس)	کارشناس محیط زیست
فخیم امدی، همایون (فوق لیسانس)	کارشناس ارشد محیط زیست
سلطانی، سهیلا (فوق لیسانس)	سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولیدکنندگان
ساعتلو، سید جعفر (لیسانس)	کارشناس محیط زیست
شریعت، فرشته (فوق لیسانس)	کارشناس ارشد وزارت نیرو
شیروانی، فهیمه (دیپلم)	کمک کارشناس موسسه استاندارد

دبير کمیته ملی

طوماریان، سهیلا

(لیسانس مهندسی الکترونیک)

مؤسسه استاندارد و تمقیقات صنعتی ایران

صفحه	فهرست مندرجات
ب	پیشگفتار .....
پ	مقدمه .....
۱	هدف و دامنه کاربرد .....
۱	تعاریف و اصطلاحات .....
۱	۱ واژه‌های عمومی مرتبط با مدیریت زیست محیطی .....
۶	۲ واژه‌های مرتبط با سیستم‌های مدیریت زیست محیطی .....
۸	۳ واژه‌های مرتبط با ممیزی .....
۱۱	۴ واژه‌های مرتبط با سیستم محصول .....
۱۵	۵ واژه‌های مرتبط با ارزیابی چرخه حیات .....
۱۹	۶ واژه‌های مرتبط با نشانه گذاری و اظهارنامه های زیست محیطی .....
۲۴	پیوست‌ها .....
	پیوست الف (جهت اطلاع) – تعاریف و اصطلاحات اضافه شده از گزارش فنی ایزو
۲۴	ISO/TR 14061 .....
	پیوست ب (جهت اطلاع) – مفاهیم اضافی که در جامعه محیط زیست بین المللی
۲۷	وجود دارد .....
۲۹	کتابنامه .....
۳۰	فهرست الفبایی (فارسی به انگلیسی) .....
۳۵	فهرست الفبایی (انگلیسی به فارسی) .....

پیش گفتار

استاندارد «مدیریت زیست محیطی - واژه نامه» که پیش نویس آن در کمیسیونهای مربوطه تهیه و تدوین شده و در سی و سومین جلسه کمیته ملی استاندارد مدیریت کیفیت مورخ ۸۵/۳/۲۹ مورد تأیید قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ بعنوان استاندارد ملی ایران منتشر میشود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفتهای ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر گونه پیشنهادی که برای اصلاح یا تکمیل این استانداردها ارائه شود، در هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوطه مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنا براین برای مراجعه به استانداردهای ایران باید همواره از آخرین تجدید نظر آنها استفاده کرد.

در تهیه و تدوین این استاندارد سعی شده است که ضمن توجه به شرایط موجود و نیازهای جامعه، در حد امکان بین این استاندارد و استاندارد ملی کشورهای صنعتی و پیشرفته هماهنگی ایجاد شود. منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد بکار رفته به شرح زیر است :

ISO 14050 : 2002   Environmental management - Vocabulary

مقدمه

این استاندارد ملی مفاهیم و تعاریف بکار رفته در سری استانداردهای ایران- ایزو ۱۴۰۰۰ را که به مدیریت زیست محیطی مربوط می باشند در بر می گیرد.

ارتباطات در کارکرد و راه اندازی سیستم‌های مدیریت محیط‌زیست از اهمیت زیادی برخوردار است. اگر درک مشترکی از اصطلاحات بکار رفته حاصل شود در برقراری این ارتباط بسیار مؤثر خواهد بود.

اخیراً مفاهیم زیست محیطی گسترش بسیار زیادی یافته و باعث بوجود آمدن واژه‌ها و تعاریف زیست‌محیطی فراوانی شده‌اند. بدون شک این گسترش تدریجی مفاهیم زیست محیطی، ادامه توسعه و تکامل اصطلاحات زیست‌محیطی را به دنبال خواهد داشت. هدف از ارائه این سند، تفهیم اصطلاحات بکار رفته در سری استانداردهای ایران - ایزو ۱۴۰۰۰ می باشد.

تعاریف و اصطلاحات موجود در این استاندارد از استانداردهای مدیریت زیست محیطی به شرح زیر اقتباس شده اند.

استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱ : سال ۱۳۷۶ سیستم های مدیریت زیست محیطی - مشخصات همراه با راهنمایی برای استفاده

استاندارد ایزو ۱۴۰۰۴ سال ۱۹۹۶ : سیستم های مدیریت زیست محیطی - راهنمایی های کلی در اصول، سیستم ها و شیوه های پشتیبانی

استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰ سال ۱۹۹۶ : راهنمای ممیزی زیست محیطی - اصول کلی

استاندارد ایزو ۱۴۰۱۱ سال ۱۹۹۶ : راهنمای ممیزی زیست محیطی - روشهای اجرایی ممیزی، ممیزی سیستم های مدیریت زیست محیطی

استاندارد ایزو ۱۴۰۱۲ سال ۱۹۹۶ : راهنمای ممیزی زیست محیطی - معیارهای تعیین صلاحیت برای ممیزین زیست محیطی

استاندارد ایزو ۱۴۰۲۰ سال ۲۰۰۰ : برچسب ها و اظهارنامه های زیست محیطی - اصول کلی

استاندارد ایزو ۱۴۰۲۱ سال ۱۹۹۹ : برچسب ها و اظهارنامه های زیست محیطی - ادعاهای زیست محیطی خود اعلام (برچسب گذاری زیست محیطی نوع دوم)

پ

استاندارد ایزو ۱۴۰۲۴ سال ۱۹۹۹ : برچسب ها و اظهارنامه های زیست محیطی - برچسب گذاری زیست محیطی نوع اول - اصول و روشهای اجرایی

گزارش فنی ایزو ۱۴۰۲۵ سال ۲۰۰۰ : برچسب ها و اظهارنامه های زیست محیطی - اظهارنامه های زیست محیطی نوع سوم

استاندارد ایزو ۱۴۰۳۱ سال ۱۹۹۹ : مدیریت زیست محیطی - ارزیابی عملکرد زیست محیطی - رهنمودها

استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰ سال ۱۹۹۷ : مدیریت زیست محیطی - ارزیابی چرخه حیات - اصول و چارچوب

استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱ سال ۱۹۹۸ : مدیریت زیست محیطی - ارزیابی چرخه حیات - تعریف هدف و دامنه کاربرد و تجزیه و تحلیل فهرستی

استاندارد ایزو ۱۴۰۴۲ سال ۲۰۰۰ : مدیریت زیست محیطی - ارزیابی چرخه حیات - ارزیابی اثر چرخه حیات

استاندارد ایزو ۱۴۰۴۳ سال ۲۰۰۰ : مدیریت زیست محیطی - ارزیابی چرخه حیات - تفسیر چرخه حیات

به علاوه، پیوست الف تعاریف و اصطلاحاتی از گزارش فنی ایزو ۱۴۰۶۱ (سال ۱۹۹۸) را که اطلاعاتی در رابطه با همکاری سازمانهای جنگلداری در کاربرد استانداردهای سیستم مدیریت زیست محیطی ایزو ۱۴۰۰۱ و ایزو ۱۴۰۰۴ می باشد، ارائه می دهد.

به خاطر کار مستمری که در جهت تکامل استانداردهای مدیریت زیست محیطی توسط کمیته فنی شماره ۲۰۷ ایزو انجام می گیرد و در راستای همکاری با کمیته فنی شماره ۱۷۶ ایزو، اعم از انتشار استانداردهای بین المللی تکمیلی یا تجدیدنظر شده، این استاندارد ملی بازنگری خواهد شد، و به شکل مناسبتری تجدیدنظر یا تصحیح خواهد گردید.

ممکن است مفاهیم دیگری نیز در زمینه مدیریت زیست محیطی وجود داشته باشند که در این استاندارد ملی گنجانده نشده اند. با این حال برای کمک به کاربران استانداردهای مدیریت زیست محیطی سری ایزو ۱۴۰۰۰، برخی از این مفاهیم اضافی با مراجع کتابشناسی در پیوست ب آورده شده است.

کاربران بایستی آگاه باشند که توصیف و کاربرد این مفاهیم در طول جامعه زیست محیطی بین المللی در تغییر می باشد. وجود آنها در پیوست ب به منزله ترویج یا تایید کاربرد این مفاهیم نمی باشد.

مدیریت زیست محیطی - واژه نامه

هدف و دامنه کاربرد

این استاندارد ملی تعاریف مفاهیم اساسی مرتبط با مدیریت زیست محیطی را که در استانداردهای بین‌المللی سری ایزو ۱۴۰۰۰ منتشر شده است، ارائه می‌دهد.

تعاریف و اصطلاحات

در برخی موارد، مفهومی که کاربردی خاص در یک زمینه معین دارد، با مشخص کردن شرایط داده شده در داخل پیرامون زاویه‌دار قبل از تعریف نشان داده می‌شود. منبع مربوط به هر تعریف و یادآوری، در داخل گروه داده شده است. اگر همان تعریف در بیش از یک سند آمده باشد، معمولاً اولین سند به عنوان منبع داده شده است.

۱ واژه های عمومی مرتبط با مدیریت زیست محیطی

Environment

۱-۱ محیط زیست

محیطی شامل هوا، آب، زمین، منابع طبیعی، گیاهان، جانوران، انسان و روابط متقابل بین آنها، که سازمان (۱-۴) در آن فعالیت می‌نماید.

یادآوری - محیط در این بحث، از درون یک سازمان تا سیستم جهانی را در بر می‌گیرد.

[استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱]

Environmental aspect

۲-۱ جنبه زیست محیطی

جزئی از فعالیت‌ها، محصولات یا خدمات یک سازمان (۱-۴) که بتواند با محیط زیست تاثیر متقابل داشته باشد.

یادآوری - جنبه زیست محیطی بارز، آن جنبه زیست محیطی است که پیامد زیست محیطی (۱-۳) بارزی داشته یا بتواند داشته باشد.

[استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱]

Environmental impact

۳-۱ پیامد زیست محیطی

هر تغییری در محیط زیست (۱-۱)، اعم از مطلوب یا نامطلوب، که تمام یا بخشی از آن ناشی از فعالیت‌ها، محصولات یا خدمات یک سازمان (۱-۴) باشد.

[استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱]

Organization

۴-۱ سازمان

شرکت، بنگاه، اداره، مجتمع کاری، نهاد مسئول یا مؤسسه و یا بخشی یا ترکیبی از آنها، اعم از ادغام شده یا نشده، دولتی، عمومی یا خصوصی که دارای وظایف و تشکیلات اداری خاص خود باشند.

یادآوری - در سازمان‌هایی که بیش از یک واحد کاری دارند هر کدام از واحدهای کاری را می‌توان به عنوان یک سازمان تعریف کرد.

[استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱]

Interested party

۵-۱ طرف ذینفع

فرد یا گروهی که در رابطه با عملکرد یا برونداد یک سازمان یا یک سیستم، ذینفع می‌باشد.

یادآوری ۱- "برونداد" شامل محصولات و موافقت نامه‌ها می‌باشد و "سیستم" شامل سیستم‌های محصول و سیستم‌های برچسب‌گذاری و اظهار نامه‌های زیست محیطی می‌باشد.

یادآوری ۲- این تعریف عمومی از هیچ سندی بطور مستقیم گرفته نشده است. مفهوم این اصطلاح از دیدگاه خاص عملکرد زیست محیطی دراستاندارد ایران- ایزو ۱۴۰۰۱ (با تعریف یکسان در استانداردهای ایزو ۱۴۰۰۴ و ۱۴۰۳۱)، برچسب‌گذاری زیست محیطی نوع اول در استاندارد ایزو ۱۴۰۲۴، اظهارنامه زیست محیطی نوع سوم در گزارش فنی ایزو ۱۴۰۲۵ و ارزیابی چرخه حیات در استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰ تعریف شده است.

تعاریف ارائه شده برای طرف ذینفع عبارتند از :

- فرد یا گروهی که با عملکرد زیست محیطی یک سازمان مرتبط بوده یا از آن تاثیر می‌پذیرد.

[استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱]

- هر طرفی که تحت تاثیر یک برنامه برچسب‌گذاری زیست محیطی نوع اول قرار می‌گیرد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۴]

- هر طرفی که تحت تاثیر توسعه استفاده از یک اظهارنامه زیست محیطی نوع سوم قرار می‌گیرد.

[گزارش فنی ایزو ۱۴۰۲۵]

- فرد یا گروهی که با عملکرد زیست محیطی یک سیستم تولید و یا با نتایج ارزیابی چرخه حیات ارتباط داشته و یا از آن تاثیر می‌پذیرد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

Third party

۶-۱ شخص ثالث

شخص یا موسسه‌ای^۱ که مستقل از گروه‌های درگیر و مربوط به موضوع مورد بحث شناخته می‌شود.

یادآوری ۱- "گروه‌های درگیر" معمولاً شامل عرضه کنندگان (طرف اول)، و مشتریان (طرف دوم) هستند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۴]

یادآوری ۲- "شخص ثالث" لزوماً به فرد درگیر با گواهی کردن اطلاق نمی‌شود.

Certification

۷-۱ گواهی کردن

روش اجرائی که در آن شخص ثالث (۶-۱)، تضمین کتبی می‌دهد که یک محصول، فرآیند، یا خدمت با نیازهای مشخص شده مطابقت می‌نماید.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۴]

Prevention of pollution

۸-۱ پیشگیری از آلودگی

استفاده از فرآیندها، روش‌های کاری، مواد یا محصولاتی که موجب اجتناب، کاهش یا کنترل شود و می‌تواند شامل بازیافت، تصفیه، تغییر فرآیند، مکانیسم‌های کنترل، استفاده کارآ از منابع و جایگزینی مواد باشد.

یادآوری - منافع بالقوه پیشگیری از آلودگی شامل کاهش پیامدهای نامطلوب زیست محیطی (۳-۱)، بهبود کارایی و کاهش هزینه‌ها شود.

[استاندارد ایران- ایزو ۱۴۰۰۱]

Waste

۹-۱ پسماند

هر چیزی که تولید کننده یا مالک استفاده بعدی برای آن ندارد و در محیط زیست (۱-۱) رها می‌شود.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۱]

یادآوری - "پسماند" از دیدگاه ارزیابی چرخه حیات در استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰ این گونه تعریف شده است: "هر برون‌داد حاصل از سیستم محصول که دفع می‌شود."

Transparency

۱۰-۱ شفافیت

ارائه اطلاعات را به صورت واضح، جامع و قابل درک گویند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

Environmental performance

۱۱-۱ عملکرد زیست محیطی

نتایج مدیریت یک سازمان (۴-۱) از جنبه‌های زیست محیطی (۲-۱) آن است.

یادآوری - در سیستم‌های مدیریت زیست محیطی (۱-۲) نتایج بایستی قابلیت اندازه‌گیری بر مبنای خط مشی (۱-۲-۱)، اهداف کلان (۲-۱-۲)، و اهداف خرد زیست محیطی (۳-۱-۲) یک سازمان (۴-۱) را دارا باشند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۳۱]

۱-۱۱-۱ ارزیابی عملکرد زیست محیطی

Environmental performance evaluation (EPE)

فرآیندی که تسهیل کننده تصمیم‌های مدیریتی مورد نظر عملکرد زیست محیطی (۱-۱۱) یک سازمان (۱-۴) با انتخاب شاخص‌ها، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها، ارزیابی اطلاعات و مقایسه آنها با معیار عملکرد زیست محیطی (۱-۱۱-۱)، گزارش و ابلاغ آنها، بازنگری دوره‌ای و بهبود این فرآیندها، می‌باشد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۳۱]

۱-۱-۱۱-۱ معیار عملکرد زیست محیطی Environmental performance criterion

هدف کلان زیست محیطی (۲-۱-۲)، هدف خرد زیست محیطی (۲-۱-۳)، یا سایر سطوح نظارتی بر عملکرد زیست محیطی (۱-۱۱) که بوسیله مدیریت سازمان (۱-۴) تنظیم شده و برای ارزیابی عملکرد زیست محیطی (۱-۱۱-۱) مورد استفاده قرار می‌گیرد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۳۱]

۱-۱-۱۱-۲ شاخص وضعیت زیست محیطی

Environmental condition indicator (ECI)

اصطلاح ویژه‌ای که اطلاعاتی در مورد وضعیت محلی، منطقه‌ای، ملی یا جهانی محیط زیست (۱-۱) فراهم می‌کند.

یادآوری - "منطقه‌ای" در این تعریف، بسته به مقیاس وضعیت محیط زیست که توسط سازمان (۱-۴) انتخاب می‌شود ممکن است به یک ایالت، استان یا تعدادی از استان‌ها در یک کشور و یا تعدادی از کشورها در یک قاره اطلاق شود.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۳۱]

۱-۱-۱۱-۳ شاخص عملکرد زیست محیطی

Environmental performance indicator (EPI)

اصطلاح ویژه‌ای که اطلاعاتی درباره عملکرد زیست محیطی (۱-۱۱) یک سازمان (۱-۴) فراهم می‌کند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۳۱]

۱-۱-۱۱-۱ شاخص عملکرد مدیریت

Management performance indicator (MPI)

شاخص عملکرد زیست محیطی (۱-۱۱-۱-۳) که اطلاعاتی را در مورد تلاش‌های مدیریت برای تاثیر در عملکرد زیست محیطی (۱-۱۱) یک سازمان (۱-۴) فراهم می‌کند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۳۱]

۱-۱۱-۱-۳-۲ شاخص عملکرد اجرایی (OPI) Operational performance indicator

شاخص عملکرد زیست محیطی (۱-۱۱-۱-۳) که اطلاعاتی در مورد عملکرد زیست محیطی

(۱-۱۱) اجرایی یک سازمان (۱-۴) فراهم می‌کند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۳۱]

۲ واژه‌های مرتبط با سیستم‌های مدیریت زیست محیطی

۱-۲ سیستم مدیریت زیست محیطی Environmental management system (EMS)

بخشی از کل سیستم مدیریت که شامل ساختار سازمانی، فعالیت‌های طرح‌ریزی، مسئولیت‌ها، اعمال، روش‌ها، فرآیندها و منابع برای تهیه، اجرا، حصول، بازنگری و حفظ خط‌مشی زیست محیطی (۱-۱-۲) است.

[استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱]

۱-۱-۲ خط‌مشی زیست محیطی Environmental policy

بیانیه اعلام شده توسط سازمان (۱-۴) راجع به مقاصد و اصول آن در ارتباط با عملکرد زیست محیطی (۲-۱-۲) کلی سازمان (۱-۴) که چارچوبی را برای اقدام و تعیین اهداف کلان (۲-۱-۲) و اهداف خرد زیست محیطی (۲-۱-۳) آن فراهم می‌کند.

[استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱]

۲-۱-۲ هدف کلان زیست محیطی Environmental objective

هدف زیست محیطی فراگیر، برگرفته از خط‌مشی زیست محیطی (۱-۱-۲)، که یک سازمان (۱-۱) خود را مقید به حصول آن می‌داند و حتی‌المقدور به صورت کمی بیان می‌شود.

[استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱]

۳-۱-۲ هدف فرد زیست محیطی Environmental target

الزام عملکردی تفصیلی که حتی‌المقدور به صورت کمی بیان شده و قابل اعمال در سازمان (۱-۱) یا بخش‌هایی از آن است که از اهداف کلان زیست محیطی (۲-۱-۲) برگرفته و لازم است به منظور دستیابی به آن اهداف کلان تعیین و برآورده شود.

[استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱]

فرآیند ارتقاء سیستم مدیریت زیست محیطی (۱-۲) برای دستیابی به بهبودهایی در عملکرد زیست محیطی کلی در راستای خط‌مشی زیست محیطی سازمان
یادآوری - این فرآیند لازم نیست در تمام زمینه‌های فعالیت بطور همزمان صورت گیرد.
 [استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱]

> سیستم مدیریت < نتایج قابل اندازه‌گیری سیستم مدیریت زیست محیطی (۱-۲)، مربوط به کنترل جنبه‌های زیست محیطی (۲-۱) توسط یک سازمان (۴-۱) بر مبنای خط‌مشی (۱-۱-۲)، اهداف کلان (۲-۱-۲) و اهداف خرد زیست محیطی (۳-۱-۲) آن می‌باشد.
 [استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱]

فرآیند تصدیق نظام‌مند (سیستماتیک) و مدوّن به منظور یافتن و ارزیابی شواهد ممیزی (۴-۳) برای تعیین این‌که آیا فعالیت‌های زیست محیطی خاص، وقایع، شرایط، سیستم‌های مدیریت، یا اطلاعات معین درباره این موضوعات با معیارهای ممیزی (۳-۳) انطباق دارد یا خیر، و اعلام نتایج این فرآیند به کارفرما.
 [استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰]

فرآیند تصدیق نظام‌مند (سیستماتیک) و مدوّن به منظور یافتن و ارزیابی شواهد ممیزی (۴-۳) برای تعیین این‌که آیا سیستم مدیریت زیست محیطی (۱-۲) سازمان (۴-۱) با معیارهای ممیزی (۳-۳) سیستم مدیریت زیست محیطی انطباق دارد یا خیر، و اعلام نتایج این فرآیند به کارفرما.
 [استاندارد ایزو ۱۴۰۱۱]

> ممیزی داخلی < فرآیند تصدیق نظام‌مند (سیستماتیک) و مدوّن به منظور یافتن و ارزیابی شواهد، برای تعیین اینکه آیا سیستم مدیریت زیست محیطی (۱-۲) سازمان (۴-۱)، منطبق بر

معیارهای ممیزی (۳-۳) سیستم مدیریت زیست محیطی که توسط سازمان تعیین شده است می- باشد یا خیر، و اعلام نتایج این فرآیند به مدیریت.
[استاندارد ایران - ایزو ۱۴۰۰۱]

۲-۳ موضوع مورد نظر Subject matter

فعالیت، رویداد، وضعیت، سیستم مدیریت و یا اطلاعات ویژه زیست محیطی مرتبط با این موضوعات.
[استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰]

۳-۳ معیارهای ممیزی Audit criteria

خط مشی‌ها، اعمال، روش‌های اجرایی یا الزاماتی که ممیز، شواهد ممیزی (۳-۴) جمع‌آوری شده درباره موضوع مورد نظر (۲-۳) را با آن مقایسه می‌نماید.
یادآوری - الزامات ممکن است شامل استانداردها، راهنماها، الزامات ویژه سازمانی و الزامات قانونی و تنظیم شده باشند، ولی به آنها محدود نمی‌شوند.
[استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰]

۴-۳ شواهد ممیزی Audit evidence

اطلاعات قابل تصدیق، سوابق یا شرح مآوقع .
یادآوری ۱- شواهد ممیزی که می‌توانند به صورت کمی یا کیفی باشند، توسط ممیز برای تعیین این که آیا معیارهای ممیزی (۳-۳) رعایت شده است یا خیر، بکار می‌روند.
یادآوری ۲- شواهد ممیزی، مشخصاً بر پایه مصاحبه‌ها، بررسی اسناد ، مشاهده فعالیت‌ها و شرایط، نتایج بدست آمده از اندازه‌گیری‌ها و آزمایشات ، یا دیگر ابزارهای موجود در حیطه ممیزی قرار دارند.
[استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰]

۵-۳ یافته ممیزی Audit finding

نتیجه ارزیابی شواهد ممیزی (۳-۴) جمع‌آوری شده که با معیارهای ممیزی (۳-۳) توافق شده مورد مقایسه قرار می‌گیرند.
یادآوری - یافته‌های ممیزی اساس گزارش ممیزی را تشکیل می‌دهند.
[استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰]

۶-۳ نتیجه‌نهایی ممیزی Audit conclusion

عقیده یا قضاوت تخصصی که توسط یک ممیز در مورد موضوع مورد نظر (۲-۳) بیان می‌شود و بر پایه استدلال ممیز از یافته‌های ممیزی (۳-۵) بوده، و محدود به این استدلال می‌باشد.
[استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰]

Auditee

۷-۳ ممیزی شونده

سازمانی (۱-۴) که مورد ممیزی قرار می‌گیرد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰]

Audit client

۸-۳ کارفرمای ممیزی

سازمانی (۱-۴) که بر ممیزی نظارت می‌کند.

یادآوری ۱- کارفرما ممکن است ممیزی شونده (۳-۷)، یا هر سازمان دیگری که حق قانونی یا قراردادی برای نظارت بر یک ممیزی را دارد، باشد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰]

یادآوری ۲- در استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰ واژه □ کارفرما " به جای کارفرمای ممیز بکار برده شده است.

Audit team

۹-۳ تیم ممیزی

گروهی از ممیزین، یا یک ممیز واحد، که برای انجام یک ممیزی مشخص سازماندهی می‌شوند.

یادآوری ۱- تیم ممیزی ممکن است شامل کارشناسان فنی و ممیزهای در حال تعلیم باشند.

یادآوری ۲- یکی از ممیزها در تیم ممیزی وظیفه سرممیزی را به عهده دارد.

یادآوری ۳- این تعریف از استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰ اقتباس شده است.

Environmental auditor

۱-۹-۳ ممیز زیست محیطی

فردی که برای انجام ممیزی‌های زیست محیطی (۳-۱) تایید صلاحیت شده است.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰]

lead Environmental auditor

۲-۹-۳ سر ممیز زیست محیطی

فردی که برای مدیریت و اجرای ممیزی‌های زیست محیطی (۳-۱) تایید صلاحیت شده است.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰]

Technical expert

۳-۹-۳ کارشناس فنی

> ممیزی < شخصی که دانش یا تخصص معینی را برای تیم ممیزی (۳-۹) ارائه می‌نماید، ولی به عنوان یک ممیز مشارکت نمی‌کند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۱۰]

۱-۴ سیستم محصول   **Product system**

مجموعه‌ای از واحد- فرآیندهای (۳-۴) مرتبط از نظر مواد و انرژی که یک یا چند وظیفه مشخص را انجام می‌دهند.

یادآوری ۱- در مفاهیم ارزیابی چرخه حیات، واژه " محصول " نه تنها شامل سیستم‌های محصول می‌باشد بلکه می‌تواند شامل سیستم‌های خدمات نیز باشد.

یادآوری ۲- این تعریف از استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰ اقتباس شده است.

۲-۴ محصول   **Product**

هر کالا و خدمتی را محصول گویند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۱]

۱-۲-۴ محصول میانی   **Intermediate Product**

درونداد (۱۲-۴) یا برونداد (۱۳-۴) از یک واحد- فرآیند (۳-۴) که نیاز به تغییر و تبدیل بعدی دارد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱]

۲-۲-۴ هم محصول   **Co- Product**

هر دو یا چند محصولی که از یک واحد- فرآیند (۳-۴) یکسان بدست می‌آیند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱]

۳-۲-۴ بسته‌بندی   **Packaging**

موادی که برای حفاظت یا نگهداری یک محصول (۲-۴) در طی حمل و نقل، انبارداری، فروش یا کاربرد مورد استفاده قرار می‌گیرند.

یادآوری ۱- برای مفاهیم برجسته‌گذاری زیست محیطی نوع دوم، واژه " بسته‌بندی " هر موردی را که بطور فیزیکی و به منظور بازاریابی محصول یا تبادل اطلاعات درباره آن، به محصول یا جعبه آن پیوست شده و یا دربرگیرنده آنها باشد، شامل می‌شود.

یادآوری ۲- این تعریف از استاندارد ایزو ۱۴۰۲۱ اقتباس شده است.

۴-۲-۴ محصول نهایی   **Final product**

محصولی (۲-۴) که قبل از مصرف نیازمند هیچگونه تغییر و تبدیل اضافی نمی‌باشد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱]

۳-۴ واحد- فرآیند

Unit process

کوچکترین بخش یک سیستم محصول (۴-۱) برای داده‌هایی که در زمان انجام یک ارزیابی چرخه حیات (۵-۳) جمع‌آوری شده است.
[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

۴-۴ واحد عملیاتی

Functional unit

کمی‌سازی عملکرد یک سیستم تولید (۴-۱) برای استفاده از آن به عنوان واحد مرجع در مطالعه ارزیابی چرخه حیات (۵-۳).
[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

۵-۴ مرز سیستم

System boundary

فصل مشترک بین سیستم محصول (۴-۱) و محیط زیست (۱-۱) آن یا سایر سیستم‌های محصول.
[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

۶-۴ تفصیص

Allocation

تسهیم جریان‌های درونداد (۴-۱۲) یا برون‌داد (۴-۱۳) یک واحد- فرآیند (۴-۳) به یک سیستم محصول (۴-۱) که تحت بررسی می‌باشد.
[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

۷-۴ جریان اولیه

Elementary flow

> درونداد < جریانی از ماده یا انرژی که از محیط زیست (۱-۱) وارد سیستم مورد مطالعه می‌شود، بدون آن‌که انسان تغییر شکل قبلی در آن داده باشد.
یادآوری - این تعریف از استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰ اقتباس شده است.

۸-۴ جریان اولیه

Elementary flow

> برون‌داد < جریانی از ماده و انرژی که سیستم مورد مطالعه را ترک کرده و در محیط زیست (۱-۱) تخلیه شود، بدون آن‌که انسان تغییر شکل بعدی در آن داده باشد.
یادآوری - این تعریف از استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰ اقتباس شده است.

۹-۴ ماده خام

Raw material

ماده اولیه یا ثانویه که برای تولید یک محصول (۴-۲) استفاده می‌شود.
[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

۴-۱۰ جریان انرژی

Energy flow

درونداد (۴-۱۲) یا برونداد (۴-۱۳) از یک واحد- فرآیند (۴-۳) یا سیستم محصول (۴-۱)، که به شکل واحدهای انرژی، مورد سنجش قرار می‌گیرد.

یادآوری - جریان انرژی که وارد می‌شود به نام انرژی درونداد، و جریان انرژی که خارج می‌شود به نام انرژی برونداد نامیده می‌شود.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱]

۴-۱۰-۱ انرژی استفاده نشدهی مواد اولیه

Feedstock energy

گرمای حاصل از احتراق مواد خام درونداد، که به عنوان یک منبع انرژی برای سیستم محصول (۴-۱) مورد استفاده قرار نمی‌گیرد.

یادآوری - انرژی مواد اولیه برحسب ارزش حرارتی بیشتر یا کمتر بیان می‌شود.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱]

۴-۱۰-۲ انرژی فرآیند

Process energy

انرژی ورودی لازم برای یک واحد- فرآیند (۴-۳) به منظور انجام فرآیند یا بکار انداختن تجهیزات در طی فرآیند، به استثنای انرژی ورودی برای تولید و عرضه این انرژی.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱]

۴-۱۱ جریان مرجع

Reference flow

میزان بروندادهای (۴-۱۳) مورد نیاز فرآیندها در یک سیستم محصول (۴-۱)، که برای انجام وظیفه بیان شده توسط واحد عملیاتی (۴-۴)، لازم می‌باشد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱]

۴-۱۲ درونداد

Input

ماده یا انرژی که وارد یک واحد- فرآیند (۴-۳) می‌شود.

یادآوری - مواد ممکن است شامل مواد خام (۴-۹) و محصولات (۴-۲) باشد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

۴-۱۲-۱ درونداد فرعی

Ancillary input

ماده درونداد که توسط واحد- فرآیند (۴-۳) برای تولید محصول استفاده می‌شود، ولی مستقیماً بخشی از محصول را تشکیل نمی‌دهد. مانند کاتالیزور

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱]

Output

۴-۱۳ برون داد

ماده یا انرژی که از واحد- فرآیند (۳-۴) خارج می شود.

یادآوری - مواد ممکن است شامل مواد خام (۹-۴) ، محصولات میانی (۱-۲-۴) ، محصولات (۲-۴) ، مواد خروجی منتشره و پسماند (۹-۱) باشند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

Fugitive emission

۴-۱۳-۱ انتشار کنترل نشده

مواد خروجی منتشره به هوا، آب یا زمین که کنترل نشده اند.
مثال: موادی که از محل اتصال لوله ها به بیرون نشت می نمایند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱]

۵ واژه های مرتبط با ارزیابی چرخه حیات

Life cycle

۵-۱ چرخه حیات

مراحل متوالی و به هم پیوسته یک سیستم محصول (۱-۴) ، از زمان استخراج مواد خام یا استحصال از منابع طبیعی تا دفع نهایی آن را چرخه حیات گویند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

Practitioner

۵-۲ مجری

فرد یا گروهی از افراد که یک برنامه ارزیابی چرخه حیات (۳-۵) را انجام می دهند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

Life cycle assessment (LCA)

۵-۳ ارزیابی چرخه حیات

گردآوری و ارزیابی دروندادها (۱۲-۴) و برون دادها (۱۳-۴) و پیامدهای زیست محیطی (۳-۱) بالقوه ی یک سیستم محصول (۱-۴) در طول چرخه حیات (۱-۵) آن.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

Life cycle inventory analysis

۵-۳-۱ تجزیه و تحلیل موجودی چرخه حیات

مرحله ای از ارزیابی چرخه حیات (۳-۵) ، که در گردآوری و اندازه گیری کمی دروندادها (۳-۴) و برون دادها (۱۳-۴) برای یک سیستم محصول (۱-۴) مشخص، در طول چرخه حیات (۱-۵) آن، شرکت دارد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

Life cycle inventory result

۵-۳-۱-۱ نتیجه موجودی پرفه میات

(LCI result)

نتیجه بدست آمده از تجزیه و تحلیل موجودی چرخه حیات (۵-۳-۱) که مشتمل بر جریان‌های متقاطع مرز سیستم (۴-۵) بوده و نقطه آغازی را برای ارزیابی پیامد چرخه حیات (۵-۳-۲) مهیا می‌نماید.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۲]

Data quality

۵-۳-۱-۲ کیفیت داده‌ها

مشخصه‌ای از داده‌ها که به توانایی آنها در تامین الزامات معین شده مربوط می‌شود.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱]

Uncertainty analysis

۵-۳-۱-۳ تجزیه و تحلیل عدم قطعیت

روش نظام‌مند (سیستماتیک) برای معلوم نمودن و کمی سازی عدم قطعیت موجود در نتایج یک تجزیه و تحلیل موجودی چرخه حیات (۵-۳-۱)، ناشی از اثرات تجمعی عدم قطعیت ورودی و تغییر پذیری داده‌ها.

یادآوری - هم دامنه تغییرات و هم توزیع احتمالات برای تعیین عدم قطعیت در نتایج استفاده می‌شوند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱]

Sensitivity analysis

۵-۳-۱-۴ تجزیه و تحلیل مساسیت

روشی نظام یافته برای ارزیابی اثرات روش‌های انتخاب شده و داده‌ها روی نتایج یک مطالعه.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۱]

Life cycle impact assessment (LCIA)

۵-۳-۲ ارزیابی پیامد پرفه میات

مرحله‌ای از ارزیابی چرخه حیات (۵-۳) که به منظور درک و ارزیابی اهمیت و ارزش پیامدهای بالقوه زیست محیطی یک سیستم محصول (۴-۱) می‌باشد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

Impact category

۵-۳-۱-۲ رده پیامد

طبقه‌ی نمایانگر موضوعات زیست محیطی مرتبط که نتایج LCI (۵-۳-۱-۱) را می‌توان در آن لحاظ کرد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۲]

۱-۱-۲-۳-۵ شاخص رده پیامد چرخه حیات

Life cycle impact category indicator

نمایش قابل کمی یک رده پیامد (۱-۲-۳-۵).

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۲]

Characterization factor

۲-۲-۳-۵ فاکتور ویژه سازی

فاکتوری که از یک مدل گرفته می شود و این مدل برای تبدیل نتایج LCI (۱-۱-۳-۵) به واحد مشترکی از شاخص رده پیامد چرخه حیات (۱-۱-۲-۳-۵)، بکار گرفته می شود.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۲]

Environmental mechanism

۳-۲-۳-۵ مکانیسم زیست محیطی

سیستمی از فرآیندهای فیزیکی، شیمیایی و زیستی برای یک رده پیامد (۱-۲-۳-۵) مشخص می - باشد که نتایج LCI (۱-۱-۳-۵) را به شاخص های رده (۱-۱-۲-۳-۵) و رده های هدف (۳-۵-۲) ربط می دهد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۲]

Category endpoint

۴-۲-۳-۵ رده هدف

صفت یا جنبه ای از محیط طبیعی، بهداشت انسانی یا منابع که مشخص کننده یک موضوع زیست محیطی مرتبط است.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۲]

Life cycle interpretation

۳-۳-۵ تفسیر چرخه حیات

مرحله ای از ارزیابی چرخه حیات (۳-۵) است که در آن یافته های تجزیه و تحلیل موجودی یا ارزیابی پیامد، و یا هر دوی آنها با هم، سازگار با هدف و دامنه کاربرد تعریف شده برای رسیدن به نتایج و توصیه ها تلفیق می شوند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

Consistency check

۱-۳-۳-۵ بررسی سازگاری

فرآیند تصدیق این که آیا فرضیه ها، روش ها و داده ها در طول مطالعه سازگار با تعریف هدف و دامنه کاربرد بطور مداوم بکار گرفته شده اند یا خیر.

یادآوری - بررسی سازگاری بایستی قبل از نتیجه نهایی انجام گردد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۴۳]

Sensitivity check

۵-۳-۲ بررسی حساسیت

فرآیند تصدیق این‌که آیا اطلاعات بدست آمده از تجزیه و تحلیل حساسیت (۵-۳-۱-۴) برای رسیدن به نتایج و توصیه‌های مفروض، به هم مربوط هستند یا خیر. [استاندارد ایزو ۱۴۰۴۳]

Completeness check

۵-۳-۳ بررسی کفایت

فرآیند تصدیق این‌که آیا اطلاعات بدست آمده از مرحله قبلی ارزیابی چرخه حیات (۵-۳) یا تجزیه و تحلیل موجودی چرخه حیات (۵-۳-۱) برای رسیدن به نتایج سازگار با تعریف هدف و دامنه کاربرد کافی است یا خیر. [استاندارد ایزو ۱۴۰۴۳]

Comparative assertion

۵-۳-۴ تایید مقایسه‌ای

ادعای زیست محیطی مبنی بر مزیت یا برابری یک محصول نسبت به محصول رقیبی که همان کاربرد را دارد. [استاندارد ایزو ۱۴۰۴۰]

۶ واژه‌های مرتبط با نشانه‌گذاری و اظهارنامه‌های زیست محیطی

Environmental claim

۶-۱ ادعای زیست محیطی

عبارت، نشان یا نموداری که نشان دهنده جنبه زیست محیطی (۱-۲) یک محصول (۴-۲)، یک ترکیب یا بسته‌بندی (۴-۲-۳) می‌باشد.

یادآوری - ادعای زیست محیطی در مورد محصول یا برچسب‌های بسته‌بندی را می‌توان از طریق مطبوعات مرتبط با محصول، بولتن‌های تخصصی، تبلیغات، اعلان عمومی، بازاریابی از راه دور و نیز رسانه‌های دیجیتالی یا الکترونیکی مثل اینترنت انجام داد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۱]

Environmental label

۶-۱-۱ برچسب زیست محیطی

Environmental declaration

اظهارنامه زیست محیطی

ادعایی که نشانگر جنبه‌های زیست محیطی (۱-۲) یک محصول (۴-۲) یا خدمت است.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۰]

۲-۱-۶ ادعای زیست محیطی واجد شرایط Qualified environmental claim

ادعای زیست محیطی (۱-۶) که به همراه یک بیانیه توضیحی (۴-۱-۶) می‌باشد و محدودیت‌های این ادعا را توصیف می‌کند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۱]

۳-۱-۶ تصدیق ادعای زیست محیطی Environmental claim verification

تایید اعتبار یک ادعای زیست محیطی با استفاده از معیارها و روش‌های اجرایی خاص از پیش تعیین شده، با تضمین قابلیت اطمینان داده‌ها.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۱]

۴-۱-۶ بیانیه توضیحی Explanatory statement

هر توضیح مورد نیاز یا ارائه شده که بر اساس آن، یک ادعای زیست محیطی (۱-۶) می‌تواند توسط یک خریدار، خریدار بالقوه یا کاربر یک محصول (۲-۴) به روشنی درک شود.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۱]

۲-۶ برنامه برچسب‌گذاری زیست محیطی نوع اول

Type I environmental labeling programme

برنامه چندضابطه‌ای و داوطلبانه شخص ثالثی است که گواهینامه‌ی اجازه استفاده از برچسب‌های زیست محیطی (۱-۱-۶) بر روی محصولات (۲-۴) را اعطاء می‌نماید. این برچسب‌ها درحالت کلی نشان دهنده برتری زیست محیطی یک محصول در یک رده محصول (۱-۲-۶) خاص بر اساس ملاحظات چرخه حیات (۱-۵) است.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۴]

۱-۲-۶ رده محصول Product category

گروهی از محصولات (۲-۴) که دارای کاربرد یکسانی هستند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۴]

۱-۱-۲-۶ مناسب برای هدف Fitness for purpose

توانایی یک محصول، فرآیند یا خدمت در تامین هدف تعریف شده تحت شرایط خاص.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۴]

۲-۱-۲-۶ ویژگی کارکرد محصول Product function characteristic

صفت یا ویژگی است که در عملکرد و استفاده از یک محصول (۲-۴) وجود دارد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۴]

۳-۱-۲-۶ Product environmental criteria معیارهای زیست محیطی محصول

الزامات زیست محیطی که محصول (۲-۴) باید داشته باشد تا برچسب زیست محیطی (۱-۱-۶) را اخذ نماید.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۴]

۲-۲-۶ Ecolabelling body موسسه برچسب گذاری زیست محیطی

شخص ثالث و نمایندگان آن که مجری برنامه‌های برچسب گذاری زیست محیطی نوع اول (۶-۶-۲) می‌باشند.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۴]

۳-۶ Self-declared environmental claim ادعای زیست محیطی خود اظهاری

ادعای زیست محیطی (۱-۶) است که از جانب تولیدکنندگان، وارد کنندگان، توزیع کنندگان، خرده فروش‌ها و یا هر شخص دیگری که از چنین ادعایی نفع می‌برد، بدون تایید و گواهی شخص ثالث مستقل، اعلام می‌شود.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۱]

یادآوری - به این نوع ادعای زیست محیطی، برچسب گذاری زیست محیطی نوع دوم نیز گفته می‌شود.

۱۴-۶ Type III environmental declaration اظهارنامه زیست محیطی نوع سوم

داده‌های زیست محیطی کمی شده برای یک محصول با گروهی از پارامترهای از پیش تعیین شده بر اساس استانداردهای سری ایزو ۱۴۰۴۰ که در آن اطلاعات زیست محیطی تکمیلی تهیه شده توسط برنامه اظهارنامه زیست محیطی نوع سوم، مستثنی نمی‌شود.

[گزارش فنی ایزو ۱۴۰۲۵]

۱-۱۴-۶ برنامه اظهارنامه زیست محیطی نوع سوم

Type III environmental declaration programme

فرآیندی داوطلبانه است که در آن یک بخش صنعتی یا موسسه‌ای مستقل، اظهارنامه زیست محیطی نوع سوم را تدوین می‌کند و در این کار حداقل الزامات را مشخص، گروه پارامترها را انتخاب و مشارکت شخص ثالث و چارچوب ارتباطات بیرونی را تعریف می‌کند.

[گزارش فنی ایزو ۱۴۰۲۵]

۵-۶ قابلیت ارتقاء

Upgradeability

ویژگی یک محصول (۲-۴) که اجازه می‌دهد مدول‌ها یا قسمت‌هایی از محصول، بدون جایگزین کردن کل محصول، بطور جداگانه ارتقاء یافته یا جایگزین شود.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۱]

۶-۶ شناسایی ماده

Material identification

کلمات، اعداد یا نمادهایی که برای مشخص نمودن ترکیب یا اجزای یک محصول (۲-۴) یا بسته-بندی (۳-۲-۴) استفاده می‌شوند.

یادآوری - نماد شناسایی ماده را نمی‌توان ادعای زیست محیطی (۱-۶) به حساب آورد.

[استاندارد ایزو ۱۴۰۲۱]

پیوست الف

(جهت اطلاع)

تعاریف و اصطلاحات اضافه شده از گزارش فنی ایزو ISO/TR 14061

forest

الف-۱ جنگل

بطور کلی جامعه‌ای از گیاهان است که اغلب شامل درختان و سایر گیاهان چوبی در حال رشد با همدیگر، زمین آن، گونه‌های گیاهی و جانوری، روابط بین آنها و منابع و ارزشهای مربوط به آنها می‌باشد.

یادآوری - جنگل‌های نقاط مختلف دنیا برحسب اقلیم، خاک، تاریخ و فرهنگ کشور موردنظر با همدیگر متفاوتند. بسیاری از کشورها یک تعریف از جنگل در قوانین خود دارند.

الف- ۲ اصول، معیارها و شاخص‌ها principles, criteria and indicators

یک چارچوب کاری که توسط ابتکار عمل بخش خصوصی، ملی و بین‌المللی، چه دولتی و چه غیردولتی فراهم می‌شود که سلسله مراتبی و به هم مرتبط شامل اصول، معیارها و شاخص‌ها برای ارزیابی پیشرفت در جهت نیل به مدیریت جنگلداری پایدار فراهم می‌کند.

یادآوری ۱- در برخی ابتکارات، اصول موردنظر در معیارها گنجانده شده‌اند.

یادآوری ۲- برای اهداف این گزارش، اصطلاح "معیارها و شاخص‌ها" بطور ویژه جهت برگشت به یک سری از معیارها و شاخص‌های مدیریت جنگلداری پایدار که از طریق فرآیندهای بین دولتی تکامل یافته‌اند، استفاده می‌شود.

الف- ۳ اصول principles

قوانین بنیادی که محور توصیه و اقدام می‌باشند.

یادآوری - اصول، اجزای صریح و روشن یک هدف (مانند مدیریت جنگلداری پایدار) می‌باشند.

الف- ۴ معیارها criteria

ویژگی‌هایی که مهم تلقی شده و موفقیت یا شکست می‌تواند با آنها اندازه‌گیری شود.

یادآوری - نقش معیارها، مشخص کردن و تعریف عناصر ضروری، یک سری از شرایط یا فرآیندهایی است که مدیریت جنگلداری پایدار می‌تواند توسط آنها ارزیابی شود.

[منبع : سمینار بین دولتها در رابطه با معیارها و شاخص‌های مدیریت جنگلداری پایدار (ISCI)]

الف- ۵ شاخص‌ها indicators

مقیاس‌های کمی، کیفی یا توصیفی که وقتی به صورت دوره‌ای ارزیابی و پایش شوند، نشانگر سیر تغییرات می‌باشند.

[منبع : سمینار بین دولتها در رابطه با ضوابط و شاخص‌های مدیریت جنگلداری پایدار (ISCI)]

الف- ۶ توسعه پایدار

sustainable development

تامین نیازهای منطقی نسل حاضر، بدون به خطر انداختن توان نسل آینده در برآوردن نیازهای شان.

[منبع : گزارش Brundtland]

الف- ۷ مدیریت جنگلداری پایدار

sustainable forest management

یادآوری- در حالی که یک توافق گسترده‌ای در مورد مفاهیم مدیریت جنگلداری پایدار وجود دارد، تفاوت‌هایی نیز در تعاریف تکامل یافته از طریق ابتکارات ملی و بین‌المللی مختلف دیده می‌شود. دو تعریف از مدیریت جنگلداری پایدار در اینجا گنجانده شده است تا کاربر این گزارش فنی بتواند دامنه کاربرد مفاهیم و روش‌هایی را که توسط افراد دو منطقه مختلف جهان تعریف شده است، درک کند.

الف- ۷-۱ مدیریت جنگلداری پایدار

Sustainable forest management SFM

فرآیند اداره اراضی جنگلی پایدار جهت نیل به یک یا چند هدف کاملاً مشخص مدیریتی با در نظر گرفتن جریان مستمر تولید محصولات جنگلی و خدمات، بدون کاستن غیرضروری از ارزش اصلی و حاصل‌خیزی آینده آن و بدون اثرات نامطلوب غیرضروری بر روی محیط فیزیکی و اجتماعی.

[منبع : سازمان بین‌المللی الوار گرمسیری (ITTO)]

الف- ۷-۲ مدیریت جنگلداری پایدار

Sustainable forest management SFM

نظارت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و اراضی جنگلی به طریق و میزانی که باعث حفظ تنوع زیستی، حاصل‌خیزی، ظرفیت احیاء، قدرت حیاتی و توانایی تامین کارکردهای بوم‌شناختی، اقتصادی و اجتماعی مرتبط، در حال و آینده، و در سطوح محلی، ملی و جهانی شده و این بهره‌برداری روی سایر اکوسیستم‌ها تاثیر مخرب نداشته باشد.

[منبع : Pan-European(Helsinki) Process]

پیوست ب (جهت اطلاع)

مفاهیم اضافی که در جامعه محیط زیست بین‌المللی وجود دارد

ب- ۱ بهترین تکنیک‌های در دسترس Best Available Technique (BAT)

- [۱] مقررات اتحادیه اروپایی، (۲۴ سپتامبر ۱۹۹۶) جامعه اقتصاد اروپایی/۹۶/۶۱ در رابطه با پیشگیری و کنترل تلفیقی آلودگی، ماده ۲(۱۱).
- [۲] توصیه‌های شورای سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، می ۱۹۷۲، محیط زیست و اقتصاد، کتاب راهنمای اصول مرتبط با جنبه‌های اقتصاد بین‌الملل خط مشی‌های زیست محیطی.
- [۳] کنوانسیون حفاظت از محیط زیست دریایی آتلانتیک شمال شرقی. پاریس ۲۲ سپتامبر ۱۹۹۲ ماده ۲، بند ۳(ب) و اصلاحیه شماره ۱.

ب- ۲ بار بحرانی Critical load

- محاسبه و نقشه‌برداری از بار بحرانی در اروپا، گزارش وضعیت ۱۹۹۳.
DOWING, R.J., HETTELINGH, J.-P. and DE SMET, P.A.M., 1993.

ب- ۳ اصول احتیاطی Precautionary principle

- [۱] استاندارد ایزو ۱۴۰۰۴ سال ۱۹۹۶، سیستم‌های مدیریت زیست محیطی - راهنمایی‌های کلی در اصول، سیستم‌ها و شیوه‌های پشتیبانی، پیوست الف، اصل شماره ۱۵.
- [۲] بیانیه ریو در مورد محیط زیست و توسعه، اصل شماره ۱۵.
- [۳] کنوانسیون حفاظت از محیط زیست دریایی آتلانتیک شمال شرقی. پاریس ۲۲ سپتامبر ۱۹۹۲ ماده ۲، بند ۲(الف).

ب- ۴ اصل پرداخت جرائم توسط آلوده کننده "Polluter pays" Principle

- [۱] استاندارد ایزو ۱۴۰۰۴ سال ۱۹۹۶، سیستم‌های مدیریت زیست محیطی - راهنمایی‌های کلی در اصول، سیستم‌ها و شیوه‌های پشتیبانی، پیوست الف، اصل شماره ۱۶.
- [۲] بیانیه ریو در مورد محیط زیست و توسعه، اصل شماره ۱۶.
- [۳] کنوانسیون حفاظت از محیط زیست دریایی آتلانتیک شمال شرقی. پاریس ۲۲ سپتامبر ۱۹۹۲ ماده ۲، بند ۲(ب).
- [۴] اصل پرداخت جرائم توسط آلوده کننده، سازمان همکاری و توسعه اقتصادی ۱۹۷۵.

ب- ۵ آلودگی Pollution

- [۱] مقررات اتحادیه اروپایی، (۲۴ سپتامبر ۱۹۹۶) جامعه اقتصاد اروپایی/۹۶/۶۱ در رابطه با پیشگیری و کنترل تلفیقی آلودگی، ماده ۲(۱۱).

[۲] مجمع متخصصین جنبه‌های علمی آلودگی دریایی.

IMO/UNESCO/WMO/IAEA/UN/UNEP

[۳] کنوانسیون حفاظت از محیط زیست دریایی آتلانتیک شمال شرقی. پاریس ۲۲ سپتامبر ۱۹۹۲

ماده ۱، بند (د).

[۴] کنوانسیون حفاظت از محیط زیست دریایی منطقه دریای بالتیک، ۱۹۹۲، (کنوانسیون

هلسینکی)، ماده ۲، بند ۱.

Sustainable development

ب- ۶ توسعه پایدار

[۱] (آینده مشترک ما) : گزارش انتشار یافته توسط کمیسیون جهانی محیط زیست و توسعه

(گزارش براندلند).

[۲] آمریکای پایدار : یک توافق همگانی جدید برای شکوفایی، دستیابی و بهداشت محیط زیست

برای آینده : شورای ریاست جمهوری در مورد توسعه پایدار، فوریه ۱۹۹۶.

[۳] به سوی پایداری : یک برنامه اروپایی خط‌مشی و اقدام در ارتباط با محیط زیست و توسعه

پایدار. اتحادیه اروپایی، ۲۷ مارس ۱۹۹۲.

کتابنامه

۱- استاندارد ISO 10241: 1992 استانداردهای بین‌المللی اصطلاح شناسی

۲- راهنمای ISO/IEC Guide 2 "واژگان عمومی استاندارد کردن و فعالیت‌های مربوطه".

فهرست الفبایی
(فارسی به انگلیسی)

<u>شماره بند</u>	<u>انگلیسی</u>	<u>فارسی</u>
		الف
ب- ۵	Pollution	آلودگی
۴-۳-۵	Comparative assertion	ادعای برتری نسبی
۱-۶	Environmental claim	ادعای زیست محیطی
۳-۶	Self-declared environmental claim	ادعای زیست محیطی خود اظهار
۲-۱-۶	Qualified environmental claim	ادعای زیست محیطی واجد شرایط
۲-۳-۵	Life cycle impact assessment	ارزیابی پیامد چرخه حیات
۳-۵	Life cycle assessment	ارزیابی چرخه حیات
۱-۱۱-۱	Environmental performance evaluation	ارزیابی عملکرد زیست محیطی
ب- ۴	"Polluter pays" principle	اصل پرداخت جرائم توسط آلوده کننده
الف- ۳	Principles	اصول
الف- ۲	Principles, criteria and indicators	اصول ، معیارها و شاخصها
ب- ۳	Precautionary principles	اصول احتیاطی
۱-۱-۶	Environmental declaration	اظهارنامه زیست محیطی
۴-۶	Type III environmental declaration	اظهارنامه زیست محیطی نوع سوم
۱-۱۳-۴	Fugitive emission	انتشار کنترل نشده
۲-۱۰-۴	Process energy	انرژی فرآیند
۱-۱۰-۴	Feedstock energy	انرژی استفاده نشده مواد اولیه

ب		
۲-ب	Critical load	بار بحرانی
۱-۱-۶	Environmental label	برچسب زیست محیطی
۱-۴-۶	Type III environmental declaration Programme	برنامه اظهارنامه زیست محیطی نوع سوم
۲-۶	Type I environmental labeling programme	برنامه برچسب‌گذاری زیست محیطی نوع اول
۲-۳-۳-۵	Sensitivity check	بررسی حساسیت
۱-۳-۳-۵	Consistency check	بررسی سازگاری
۳-۳-۳-۵	Completeness check	بررسی کفایت
۱۳-۴	Output	برونداد
۳-۲-۴	Packaging	بسته‌بندی
۴-۱-۴	Continual improvement	بهبود مستمر
۱-ب	Best available technique (BAT)	بهترین تکنیک‌های در دسترس
۴-۱-۶	Explanatory statement	بیانیه توضیحی
پ		
۹-۱	Waste	پسماند
۳-۱	Environmental impact	پیامد زیست محیطی
۸-۱	Prevention of pollution	پیشگیری از آلودگی
ت		
۴-۳-۵	Comparative assertion	تایید مقایسه‌ای
۴-۱-۳-۵	Sensitivity analysis	تجزیه و تحلیل حساسیت
۳-۱-۳-۵	Uncertainty analysis	تجزیه و تحلیل عدم قطعیت
۱-۳-۵	Life cycle inventory analysis	تجزیه و تحلیل موجودی چرخه حیات
۶-۴	Allocation	تخصیص
۳-۱-۶	Environmental claim verification	تصدیق ادعای زیست محیطی
۳-۳-۵	Life cycle interpretation	تفسیر چرخه حیات
۶-ب و الف-۶	Sustainable development	توسعه پایدار
۹-۳	Audit team	تیم ممیزی
ث		
۱۰-۴	Energy flow	جریان انرژی
۸-۴ و ۷-۴	Elementary flow	جریان اولیه
۱۱-۴	Reference flow	جریان مرجع
۲-۱	Environmental aspect	جنبه زیست محیطی
۱-الف	Forest	جنگل

ه		
۱-۵	Life cycle	چرخه حیات
ف		
۱-۱-۲	Environmental policy	خط‌مشی زیست محیطی
د		
۱۲-۴	Input	درونداد
۱-۱۲-۴	Ancillary input	درونداد فرعی
د		
۱-۲-۳-۵	Impact category	رده پیامد
۱-۲-۶	Product category	رده محصول
۴-۲-۳-۵	Category endpoint	رده هدف
ل		
۴-۱	Organization	سازمان
۲-۹-۳	Lead environmental auditor	سر ممیز زیست محیطی
۱-۴	Product system	سیستم محصول
۱-۲	Environmental management system	سیستم مدیریت زیست محیطی
لث		
۳-۱-۱۱-۱	Environmental performance indicator	شاخص عملکرد زیست محیطی
۲-۳-۱-۱۱-۱	Operational performance indicator	شاخص عملکرد اجرایی
۱-۳-۱-۱۱-۱	Management performance indicator	شاخص عملکرد مدیریت
۱-۱-۲-۳-۵	Life cycle impact category indicator	شاخص رده پیامد چرخه حیات
۲-۱-۱۱-۱	Environmental condition indicator	شاخص وضعیت زیست محیطی
۵-الف	Indicators	شاخص‌ها
۶-۱	Third party	شخص ثالث
۱۰-۱	Transparency	شفافیت
۶-۶	Material identification	شناسایی ماده
۴-۳	Audit evidence	شواهد ممیزی
ط		
۵-۱	Interested party	طرف ذینفع
ع		
۵-۱-۲ و ۱۱-۱	Environmental performance	عملکرد زیست محیطی
ف		
۲-۲-۳-۵	Characterization factor	فاکتور ویژه‌سازی
ق		
۵-۶	Upgradeability	قابلیت ارتقاء

ک		
۳-۹-۳	Technical expert	کارشناس فنی
۸-۳	Audit client	کارفرمای ممیزی
۲-۱-۳-۵	Data quality	کیفیت داده‌ها
گ		
۷-۱	Certification	گواهی کردن
ه		
۹-۴	Raw material	ماده خام
۲-۵	Practitioner	مجری
۱-۱	Environment	محیط زیست
۲-۴	Product	محصول
۱-۲-۴	Intermediate product	محصول میانی
۴-۲-۴	Final product	محصول نهایی
الف-۷ و الف-۷-۱ و الف-۷-۲	Sustainable forest management	جنگلداری پایدار
۵-۴	System boundary	مرز سیستم
۱-۱-۱۱-۱	Environmental performance criterion	معیار عملکرد زیست محیطی
الف-۴	Criteria	معیارها
۳-۱-۲-۶	Product environmental criteria	معیارهای زیست محیطی محصول
۳-۳	Audit criteria	معیارهای ممیزی
۳-۲-۳-۵	Environmental mechanism	مکانیزم زیست محیطی
۱-۹-۳	Environmental auditor	ممیز زیست محیطی
۱-۳	Environmental audit	ممیزی زیست محیطی
۱-۱-۳ و ۳-	Environmental management system audit	ممیزی سیستم مدیریت زیست محیطی
۲-۱		محیطی
۷-۳	Auditee	ممیزی شونده
۱-۱-۲-۶	Fitness for purpose	مناسب برای هدف
۲-۳	Subject matter	موضوع مورد نظر
۲-۲-۶	Ecolabeling body	موسسه برچسب‌گذاری زیست محیطی
ن		
۱-۱-۳-۵	Life cycle inventory results	نتایج موجودی چرخه حیات
۶-۳	Audit conclusion	نتیجه نهایی ممیزی
و		
۳-۴	Unit process	واحد- فرآیند

۴-۴	Functional unit	واحد عملیاتی
۲-۱-۲-۶	Product function characteristic	ویژگی کارکرد محصول
۵		
۳-۱-۲	Environmental target	هدف خرد زیست محیطی
۲-۱-۲	Environmental objective	هدف کلان زیست محیطی
۲-۲-۴	Co- Product	هم محصول
۵		
۵-۳	Audit finding	یافته ممیزی

فهرست الفبایی (انگلیسی به فارسی)

<u>شماره بند</u>	<u>اصطلاح فارسی</u>	<u>اصطلاح انگلیسی</u>
A		
۶-۴	تخصیص	Allocation
۱-۱۲-۴	درونداد فرعی	Ancillary input
۸-۳	کارفرمای ممیزی	Audit client
۶-۳	نتیجه نهایی ممیزی	Audit conclusion
۳-۳	معیارهای ممیزی	Audit criteria
۴-۳	شواهد ممیزی	Audit evidence
۵-۳	یافته ممیزی	Audit finding
۹-۳	تیم ممیزی	Audit team
۷-۳	ممیزی شونده	Auditee
B		
۱-ب	بهترین تکنیک‌های در دسترس	BAT
۱-ب	بهترین تکنیک‌های در دسترس	Best available technique
C		
۴-۲-۳-۵	رده هدف	Category endpoint
۱-۱-۲-۳-۵	شاخص رده	Category indicator
۷-۱	گواهی کردن	Certification
۲-۲-۳-۵	فاکتور ویژه‌سازی	Characterization factor
۸-۳	کارفرما	Client

Comparative assertion	تایید مقایسه‌ای	۴-۳-۵
Completeness check	بررسی کفایت	۳-۳-۳-۵
Consistency check	بررسی سازگاری	۱-۳-۳-۵
Continual improvement	بهبود مستمر	۴-۱-۲
Co-product	هم محصول	۲-۲-۴
Criteria	معیارها	۴-الف
Critical load	بار بحرانی	۲-ب
D		
Data quality	کیفیت داده‌ها	۲-۱-۳-۵
E		
ECI	شاخص وضعیت زیست- محیطی	۲-۱-۱۱-۱
Ecolabelling body	موسسه برچسب‌گذاری زیست‌محیطی	۲-۲-۶
Elementary flow	جریان اولیه	۸-۴-۷-۴
EMS	سیستم مدیریت زیست محیطی	۱-۲
Energy flow	جریان انرژی	۱۰-۴
Environment	محیط زیست	۱-۱
Environmental aspect	جنبه زیست‌محیطی	۲-۱
Environmental audit	ممیزی زیست‌محیطی	۱-۳
Environmental auditor	ممیز زیست‌محیطی	۱-۹-۳
Environmental claim	ادعای زیست‌محیطی	۱-۶
Environmental claim verification	تصدیق ادعای زیست‌محیطی	۳-۱-۶
Environmental condition indicator	شاخص وضعیت زیست‌محیطی	۲-۱-۱۱-۱
Environmental declaration	اظهارنامه زیست‌محیطی	۱-۱-۶
Environmental impact	پیامد زیست‌محیطی	۳-۱
Environmental label	برچسب زیست‌محیطی	۱-۱-۶
Environmental management system	سیستم مدیریت زیست‌محیطی	۱-۲
Environmental management system audit	ممیزی سیستم مدیریت زیست- محیطی	۱-۱-۳
Environmental management system audit	ممیزی سیستم مدیریت زیست- محیطی	۲-۱-۳

Environmental mechanism	مکانیزم زیست محیطی	۳-۲-۳-۵
Environmental objective	هدف کلان زیست محیطی	۲-۱-۲
Environmental performance	عملکرد زیست محیطی	۵-۱-۲ و ۱۱-۱
Environmental performance criterion	معیار عملکرد زیست محیطی	۱-۱-۱۱-۱
Environmental performance evaluation	ارزیابی عملکرد زیست محیطی	۱-۱۱-۱
Environmental performance indicator	شاخص عملکرد زیست محیطی	۳-۱-۱۱-۱
Environmental policy	خط مشی زیست محیطی	۱-۱-۲
Environmental target	هدف خرد زیست محیطی	۳-۱-۲
EPE	ارزیابی عملکرد زیست محیطی	۱-۱۱-۱
EPI	شاخص عملکرد زیست محیطی	۳-۱-۱۱-۱
Explanatory statement	بیانیه توضیحی	۴-۱-۶
F		
Feedstock energy	انرژی استفاده نشده مواد اولیه	۱-۱۰-۴
Final product	محصول نهایی	۴-۲-۴
Fitness for purpose	مناسب برای هدف	۱-۱-۲-۶
Forest	جنگل	الف-۱
Fugitive emission	انتشار کنترل نشده	۱-۱۳-۴
Functional unit	واحد عملیاتی	۴-۴
I		
Impact category	رده پیامد	۱-۲-۳-۵
Indicators	شاخص ها	الف-۵
Input	درونداد	۱۲-۴
Interested party	طرف ذینفع	۵-۱
Intermediate product	محصول میانی	۱-۲-۴
L		
LCA	ارزیابی چرخه حیات	۳-۵
LCIA	ارزیابی پیامد چرخه حیات	۲-۳-۵
LCI results	نتایج موجودی چرخه حیات	۱-۱-۳-۵
Lead environmental auditor	سرممیز زیست محیطی	۲-۹-۳
Life cycle	چرخه حیات	۱-۵
Life cycle assessment	ارزیابی چرخه حیات	۳-۵
Life cycle impact assessment	ارزیابی پیامد چرخه حیات	۲-۳-۵

Life cycle impact category indicator	شاخص رده پیامد چرخه حیات	۱-۱-۲-۳-۵
Life cycle interpretation	تفسیر چرخه حیات	۳-۳-۵
Life cycle inventory analysis	تجزیه و تحلیل موجودی چرخه حیات	۱-۳-۵
Life cycle inventory result	نتایج موجودی چرخه حیات	۱-۱-۳-۵
M		
Management performance indicator	شاخص عملکرد مدیریت	۲-۳-۱-۱۱-۱
Material identification	شناسایی ماده	۶-۶
MPI	شاخص عملکرد مدیریت	۱-۳-۱-۱۱-۱
O		
Operational performance indicator	شاخص عملکرد اجرایی	۲-۳-۱-۱۱-۱
OPI	شاخص عملکرد اجرایی	۲-۳-۱-۱۱-۱
Organization	سازمان	۴-۱
Output	برونداد	۱۳-۴
P		
Packaging	بسته‌بندی	۳-۲-۴
Polluter pays principle	اصل پرداخت جرائم توسط آلوده کننده	۴-ب
Pollution	آلودگی	۵-ب
Practitioner	مجری	۲-۵
Precautionary principle	اصول احتیاطی	۳-ب
Prevention of pollution	پیشگیری از آلودگی	۸-۱
Principles	اصول	الف-۳
Principles, Criteria and Indicators	اصول، معیارها و شاخص‌ها	الف-۲
Process energy	انرژی فرآیند	۲-۱۰-۴
Product	محصول	۲-۴
Product category	رده محصول	۱-۲-۶
Product environmental criteria	معیارهای زیست‌محیطی محصول	۳-۱-۲-۶
Product function characteristic	ویژگی کارکرد محصول	۲-۱-۲-۶
Product system	سیستم محصول	۱-۴

Q		
Qualified environmental claim	ادعای زیست محیطی واجد شرایط	۲-۱-۶
R		
Raw material	ماده خام	۹-۴
Reference flow	جریان مرجع	۱۱-۴
S		
Self-declared environmental claim	ادعای زیست محیطی خود اظهار	۳-۶
Sensitivity analysis	تجزیه و تحلیل حساسیت	۴-۱-۳-۵
Sensitivity check	بررسی حساسیت	۲-۳-۳-۵
Subject matter	موضوع مورد نظر	۲-۳
Sustainable development	توسعه پایدار	الف-۶ و ب-۶
Sustainable forest management	جنگلداری پایدار	الف-۷
Sustainable forest management(SFM)	جنگلداری پایدار	الف-۷-۱ و الف-۷-۲
System boundary	مرز سیستم	۵-۴
T		
Technical expert	کارشناس فنی	۳-۹-۳
Third party	شخص ثالث	۶-۱
Transparency	شفافیت	۱۰-۱
Type I environmental labeling programme	برنامه برچسب گذاری زیست- محیطی نوع اول	۲-۶
Type II environmental labeling	برچسب گذاری زیست محیطی نوع دوم	۳-۶
Type III environmental declaration	اظهارنامه زیست محیطی نوع سوم	۴-۶
Type III environmental declaration programme	برنامه اظهارنامه زیست محیطی نوع سوم	۱-۴-۶
U		
Uncertainty analysis	تجزیه و تحلیل عدم قطعیت	۳-۱-۳-۵
Unit process	واحد- فرآیند	۳-۴
Upgradeability	قابلیت ارتقاء	۵-۶
W		
Waste	پسماند	۹-۱

ICS:01.040.13
ICS:13.020.10

صفحة : ٤١
